

L'artista nord-americà Gordon Matta-Clark (Nova York, 1943-1978), fill del pintor surrealista xilè Roberto Matta, desenvolupa una obra complexa al llarg de la seva curta però intensa carrera. Després d'una etapa de formació com a estudiant d'arquitectura i literatura, comença a treballar en obres basades sobretot en la reflexió sobre l'espai: el dins i el fora, el buit i el ple, a dalt i a baix... i la relació entre l'espai urbà i la natura.

Preocupat per l'ecologia, s'aproxima al moviment *Land Art* en un interès per reflexionar sobre les interaccions entre natura i ciutat. En aquests primers anys coneix a Robert Smithson, amb qui comparteix interessos artístics i manté una llarga amistat.

En l'obra de Gordon Matta-Clark té més importància la idea que la fabricació d'objectes. Per aquest motiu, tot i que la seva producció fou molt gran, actualment només en queden dibuixos i documents. Les seves intervencions en edificis, realitzacions de *performances* i films varen conviure sempre amb la pràctica constant del dibuix.

D'aquesta manera es configuren col·leccions de dibuixos que constitueixen en elles mateixes projectes de recerca sistemàtica sobre la realitat natural i cultural que l'envolta.

L'interès de Matta-Clark per l'alquímia i els processos orgànics de transformació es veu clarament reflectit en les primeres sèries de dibuixos que es mostren en aquesta sala. Els arbres, tantes vegades dibuixats, li permeten reflexionar sobre el fluir d'energia que fonamenta qualsevol canvi, tant en el món físic com en l'entorn urbà.

Aquest desig de captar el moviment deriva en un interès per la dansa que el portarà a treballar en col·laboració amb artistes com Laurie Anderson o Bob Wilson, entre altres.

Per a Gordon Matta-Clark, el procés de tallar era idèntic en un full de paper o en una paret. En els edificis, Matta-Clark aprofitava els seus coneixements arquitectònics per tallar i intervenir fins el límit. Tallant panys de paret, deixava l'edifici sense la seva funció originària i era el públic qui havia de dotar l'espai d'un nou significat. La sèrie dels dibuixos tallats es produeix paral·lelament a aquestes intervencions en arquitectura.

A aquesta etapa corresponen també bona part dels seus projectes utòpics. Es tracta d'una sèrie de dibuixos en els quals Matta-Clark intenta reflexionar sobre el concepte d'arquitectura a partir del cos humà. La seva idea és crear un espai pel cos, un lloc per a la vida, més que no pas aixecar parets que necessàriament aïllen de l'exterior.

El mateix Gordon Matta-Clark deia que el seu treball no era arquitectònic en un sentit estricte, però sí que tenia implicacions arquitectòniques. A partir d'aquesta reflexió a l'entorn de la deconstrucció de l'arquitectura, Matta-Clark va crear el grup Anarchitecture, les reflexions del qual es varen materialitzar a l'exposició Anarchitecture l'any 1973.

Cal recordar que el seu treball es desenvolupava paral·lelament amb l'obra d'artistes com Sol LeWitt o Dennis Oppenheim, que busquen també una nova ubicació de l'art en l'espai.

Així mateix, el seu interès per l'estructura urbana el porta a descobrir els graffitis del metro de Nova York. A partir d'aquest material trobat, que ell considera com a part de la cultura popular de la ciutat o d'una mena de subcultura, elabora la seva obra, intervenint sobre les fotografies d'aquests graffitis que ell anomena Photoglyphs.

GORDON MATTA-CLARK

RELACIÓ DE PEL·LÍCULES

Monitor 1

1 Dansa d'arbre, 1971 (Tree Dance)

Pel·lícula realitzada per Gordon Matta-Cark.
9:32 min, b/n, muda. Pel·lícula 16 mm.
Amb motiu de l'exposició *Twenty Six by Twenty Six*, celebrada en el Vassar College of Art a Poughkeepsie (Nova York), Gordon Matta-Clark va realitzar una performance inspirada en els rituals de fertilitat de la primavera. Aquesta performance va tenir lloc en una estructura feta d'escales, cordes i teles que l'artista va construir en la copa d'un gran arbre.

2 Casa oberta, 1972 (Open House)

Pel·lícula realitzada per Gordon Matta-Clark.
41 min, color, muda. Pel·lícula super 8.
El maig de 1972, Matta-Clark va instal·lar un contenidor industrial entre el 98 i el 112 de Greene Street al districte del Soho a Nova York. El seu interior estava dividit, amb portes i fustes trobades, en tres passadissos que donaven a diverses habitacions amb múltiples i alternatives obertures. Aquesta obra registra el dia de la inauguració en què va tenir lloc una performance en la qual varen participar l'artista, Tina Girouard, Suzy Harris, Barbara Dilley, Vito Acconci i altres amics.

3 Noi de foc, 1971 (Fire Child)

Pel·lícula realitzada per Gordon Matta-Clark.
9:47 min, color, muda. Pel·lícula super 8.
El 1971 Gordon Matta-Clark va realitzar diverses obres per al "Festival del Pont de Brooklyn" (22-24 maig) organitzat per Alanna Heiss. Aquesta pel·lícula registra el procés de realització d'una escultura, un petit mur de deixalles, papers i llaunes

recollides pels voltants, tot això premsat en una reixa de filferro.

4 Assassinat fresc, 1972 (Fresh Kill)

Pel·lícula realitzada per Gordon Matta-Clark.
12:48 min., color. Pel·lícula 16 mm.
Càmera: Burt Spielvogel i Rudy Burckhardt.
Produïda per Holly Solomon i Burt Spielvogel. La pel·lícula registra el procés complet de destrucció de la camioneta de Gordon Matta-Clark -anomenada "Herman Meydag"- per un bulldozer en un abocador. La va realitzar com a part de "98.5" una compilació de pel·lícules d'Ed Baynard, Susan Hall, George Schneemar i Charles Simonds produïts per Holly Solomon i mostrats a la Documenta 5 a Kassel (Alemanya), el 1972.

5 Final del dia, 1975 (Days End)

Pel·lícula realitzada per Gordon Matta-Clark.
23:10 min, color, muda. Pel·lícula super 8.
Càmera: Betsy Susler.
El maig de 1975 Gordon Matta-Clark va treballar durant dos mesos en un moll abandonat de Nova York. L'artista va tallar diverses seccions a la porta, la coberta i el sòl.

6 Dutxa del rellotge, 1973 (Clockshower)

Pel·lícula realitzada per Gordon Matta-Clark.
13:05 min, color, muda. Pel·lícula 16 mm.
En aquesta pel·lícula Gordon Matta-Clark va fer una de les seves performances més arriscades. Va pujar fins a dalt de la Clocktower de Nova York i davant del rellotge es va dutxar, es va afaitar i es va rentar les dents.

**7 Esqueredes urbanes, 1976
(City Slivers)**

Pel·lícula realitzada per Gordon Matta-Clark.
14:10 min, color, muda. Pel·lícula 16 mm.
Aquesta pel·lícula és una investigació formal de l'arquitectura urbana a Nova York. La pel·lícula, concebuda per a projectar-se damunt la façana exterior d'un edifici o en el seu interior, es va mostrar per primera vegada a l'exposició a l'aire lliure "Arcades" i, posteriorment, a la galeria Holly Solomon a Nova York.

**8 Casa de l'automatització, 1972
(Automation House)**

Vídeo realitzat per Gordon Matta-Clark.
32 min, b/n. Vídeo i pel·lícula 16 mm.
Aquest vídeo és un exercici sobre la percepció espacial realitzat amb imatges de persones i els seus moviments reflectits en miralls.

**9 Partició, 1974
(Splitting)**

Pel·lícula realitzada per Gordon Matta-Clark.
10:50 min, b/n i color, muda. Pel·lícula super 8.
Pel·lícula que documenta el tall més important realitzat en un edifici per Gordon Matta-Clark, en una casa situada a

Humphrey Street, Englewood (Nova York).

**10 Bingo/Novens, 1974
(Bingo/Ninths)**

Pel·lícula realitzada per Gordon Matta-Clark.
9:40 min, color, muda. Pel·lícula super 8.
L'agost de 1974 Gordon Matta-Clark va realitzar un tall en una típica casa de poble a Niagara Falls, Nova York. L'artista va obtenir el permís per a seccionar la façana exterior en nou parts deixant al centre una sense tocar. Una hora després d'haver acabat, la casa va ser enderrocada. Part dels segments de la façana foren traslladats a l'abocador d'Artpark.

**11 Substrat (Diaris subterrànies), 1976
Substrait (Underground Dailies)**

Pel·lícula realitzada per Gordon Matta-Clark
30 min, b/n i color. Pel·lícula 16 mm.
En aquesta pel·lícula Gordon Matta-Clark va explorar i documentar el subsòl de la ciutat de Nova York. Per mitjà de la selecció de diversos indrets (New York Central Tracks, Grand Central Station, 13th Street, Croton Aqueduct en Highgate, ...) l'artista va mostrar la varietat i complexitat dels espais i túnels excavats a l'àrea metropolitana.

Monitor 2

**12 Intersecció cònica, 1975
(Conical Intersect)**

Pel·lícula realitzada per Gordon Matta-Clark.
18:40 min, color, muda. Pel·lícula 16 mm.
Per a la Bial de París de 1975, Gordon Matta-Clark va realitzar un tall en dues cases adjacents al Centre Georges Pompidou, en el barri de Les Halles. Per al tall, en forma de con tort, es va inspirar en la pel·lícula *Line Describing a Cone* d'Anthony McCall.

**13 Subsòls de París, 1977
Sous-Sols de Paris (Paris Underground)**

Pel·lícula realitzada per Gordon Matta-Clark.
18:40 min, b/n, (en francès). Pel·lícula super 8.
Gordon Matta-Clark explora en aquesta pel·lícula el subsòl de París. L'artista mostra la complexitat dels espais subterrànies a través d'imatges de ruïnes arquitectòniques, aparcaments, túnels, osseres, bodegues, criptes o soterranis en el districte de l'Òpera.

**14 Oficina barroca, 1977
(Office Baroque)**

Pel·lícula realitzada per Eric Convents i Roger Steylaerts.
44 min, color. Pel·lícula 16 mm.
Gordon Matta-Clark va realitzar un tall en un edifici comercial de cinc plantes situat enfront del Steen, indret molt turístic d'Anvers. (A la mort de Matta-Clark, que va tenir lloc poc temps després es va intentar salvar l'obra com a futur museu d'art contemporani però l'edifici fou enderrocat sense previ avís). La pel·lícula inclou una entrevista amb l'artista.